

LLEI 1/2014, DE 21 DE FEBRER, DE CANS D'ASSISTÈNCIA¹

([BOIB núm. 29, d'1 de març de 2014](#))

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

L'article 14 de la Constitució Espanyola reconeix la igualtat de tots els espanyols davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social. L'article 9.2 reforça aquest principi quan estableix que correspon als poders públics promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social. Finalment, l'article 49 disposa que els poders públics han de dur a terme una política de previsió, de tractament, de rehabilitació i d'integració dels disminuïts físics, sensorials i psíquics, als quals s'ha de prestar l'atenció especialitzada que requereixen, i els han d'emparar especialment en la consecució dels drets que el títol I de la Constitució atorga a tots els ciutadans.

En l'àmbit autonòmic, l'apartat 15 de l'article 30 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, reformat per la Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, atorga a la comunitat autònoma la competència exclusiva en les polítiques de protecció i suport a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials. D'altra banda, l'article 16 inclou la no-discriminació i els drets de les persones dependents i de les seves famílies a la igualtat d'oportunitats, a la participació i protecció, i a la integració i a l'accessibilitat universal, en qualsevol àmbit de la vida pública, social, educativa i econòmica, com uns dels eixos centrals de l'actuació de les administracions públiques de les Illes Balears. I en aquest sentit, el darrer apartat d'aquest article recull el mandat a les administracions públiques de promoure les condicions necessàries perquè els drets socials dels ciutadans de les Illes Balears i dels grups i els col·lectius en què s'integren siguin objecte d'una aplicació real i efectiva. Finalment, l'apartat 4 de l'article 70 preveu la competència pròpia dels consells insulars en matèria de serveis socials i assistència social.

En l'exercici d'aquestes previsions, es va aprovar la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears. Aquesta llei estableix, en l'exposició de motius, que en les societats democràtiques la política social té per objecte la reducció de les desigualtats i la millora de les condicions de vida del conjunt de la ciutadania i el foment de la cohesió i el progrés social. Així mateix, l'article 3 inclou, entre els objectius de les polítiques de serveis socials, millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, la participació i la integració social, política, econòmica, laboral, cultural i educativa i de salut de totes les persones, així com també afavorir-ne la igualtat efectiva, eliminant discriminacions per raó de sexe o *discapacitat*,² o per qualsevol altra condició o

¹ Aquesta llei ha estat afectada per la Llei 1/2021, de 19 de febrer ([BOIB núm. 27, de 25 de febrer de 2021](#)).

² D'acord amb la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1, les referències a "persones amb discapacitat" i "discapacitat" s'han d'entendre fetes a "persones amb discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda" i "discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda", respectivament

circumstància personal o social arbitrària, i impulsant polítiques d'integració laboral per a les persones amb qualsevol tipus de *discapacitat*. A més a més, l'article següent inclou entre els principis rectors dels serveis socials el foment de l'autonomia personal, de manera que els serveis socials han de facilitar que les persones disposin de les condicions adequades per desenvolupar els projectes vitals, dins la unitat de convivència que desitgin, d'acord amb la naturalesa dels serveis i les seves condicions d'utilització.

Per tal de garantir l'accessibilitat a l'entorn urbà, als edificis i als mitjans de transport de les persones amb mobilitat reduïda o que pateixen qualsevol altre tipus de limitació, així com suprimir les barreres que la dificulten, es va aprovar la Llei 3/1993, de 4 de maig, de millora de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques. No obstant això, aquesta llei no contenia cap referència a l'accessibilitat d'aquelles persones amb mobilitat reduïda que s'auxilien amb cans de guia.

Anys després, la Llei 5/1999, de 31 de març, de cans de guia, va suposar una fita important en la regulació d'aquesta matèria en preveure el dret d'accés, circulació i permanència d'aquelles persones afectades per disfuncions visuals, totals o parcials, que s'hagin de fer acompanyar per un ca de guia. Malgrat això, aquesta norma limita la protecció a les persones afectades exclusivament per disfuncions visuals.

Actualment, ateses l'evolució de la tècnica d'ensinistrament i les noves circumstàncies que planteja el col·lectiu de *persones amb discapacitat*,³ s'ha constatat una extensió de la utilització d'aquests animals en persones que pateixen altres tipus de disfuncions, com per exemple persones amb problemes de mobilitat, epilèptiques o amb qualsevol altre tipus de *discapacitat*, sempre que aquesta els permeti tenir cura de l'animal. Per tant, la referència a aquest nou concepte no es limita exclusivament al ca de guia, terme associat tradicionalment a persones amb disfuncions visuals, sinó al de ca d'assistència. Aquest ca disposa d'unes habilitats que permeten configurar-lo com una ajuda tècnica de qualificació especial. Així mateix, més enllà del benefici terapèutic que aquest ca pot suposar, s'ha de distingir de l'activitat de teràpia assistida amb animals, que presenta unes característiques pròpies que la diferencien substancialment del concepte d'ajuda tècnica per a *persones amb discapacitat* i, en conseqüència, els cans utilitzats en aquest tipus de teràpia no estan inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

Per aquests motius, la Llei 5/1999, de 31 de març, s'ha convertit en una norma excessivament rígida, restrictiva i, fins i tot, discriminatòria respecte d'aquelles persones usuàries de cans d'assistència que pateixen altres discapacitats diferents de les visuals. Amb la regulació actual, aquestes persones veuen que preval la prohibició general d'accés dels animals a establiments, llocs i transports públics o d'ús públic sobre el seu dret a l'autonomia i a una integració real i efectiva.

Per tot això, cal actualitzar la normativa i fer extensiu el dret d'accés, circulació i permanència, així com la protecció, a totes aquelles persones, independentment de la *discapacitat* que pateixin, que necessiten ajudar-se amb cans d'assistència, als efectes d'equiparar al màxim possible aquestes persones amb la resta de la població i aconseguir una igualtat real i efectiva i facilitar la participació de tots els ciutadans, sense cap tipus de discriminació, en la vida política, econòmica, cultural, social i laboral. D'altra banda, de conformitat amb l'article 2 de la Llei 14/2001, de 29 d'octubre, d'atribució de

³ D'acord amb la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1, les referències a "persones amb discapacitat" i "discapacitat" s'han d'entendre fetes a "persones amb discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda" i "discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda", respectivament.

competències als consells insulars en matèria de serveis socials i seguretat social, que preveu que els consells insulars assumeixen la funció executiva i la gestió en matèria de control administratiu en relació, entre d'altres, amb l'autorització de serveis i centres de serveis socials en el seu àmbit territorial, i la funció inspectora i sancionadora en matèria de serveis socials, aquesta llei atribueix als consells insulars el reconeixement, la suspensió i la pèrdua de la condició de ca d'assistència, així com el règim sancionador. Això no obstant, pel que fa als centres d'ensinistrament, quan prestin el servei d'ensinistrament de cans d'assistència, es considera que, per l'especialització en la funció que desenvolupen, tenen un caràcter suprainsular i, per això, aquesta llei els atribueix aquest caràcter, i la competència sobre aquests centres correspon a l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

II

Aquesta llei consta de quatre capítols, sis disposicions addicionals, quatre de transitòries, una de derogatòria i dues de finals. El capítol I regula les disposicions generals; el capítol II, els drets i les obligacions dels usuaris, els propietaris, els ensinistradors i els agents de socialització dels cans d'assistència; el capítol III, els procediments de reconeixement, suspensió i pèrdua de la condició de ca d'assistència, i, finalment, el capítol IV regula el règim sancionador com a protecció dels drets reconeguts.

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquesta llei té per objecte reconèixer i garantir el dret d'accedir, circular i romandre de les persones que, per qualsevol tipus de discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda, són auxiliades per cans d'assistència. Així mateix, pretén establir els drets i les obligacions dels usuaris, regular les activitats de control d'aquests animals i fixar les condicions mínimes que ha de tenir un centre d'ensinistrament.⁴

2. Aquesta llei és aplicable als cans d'assistència que defineix l'article 2 següent. Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació els cans utilitzats en l'activitat de teràpia assistida.

Article 2. Definicions

Als efectes d'aquesta llei, s'entén per:

- a) Cans d'assistència: aquells que han estat ensinistrats per centres especialitzats i oficialment reconeguts, per a l'acompanyament, la conducció, l'ajuda i l'auxili de persones amb discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda.⁵
- b) Centres d'ensinistrament: aquells establiments, reconeguts oficialment, que disposen dels professionals, les condicions tècniques, les instal·lacions i els serveis adequats per a l'ensinistrament, el seguiment i el control dels cans d'assistència.
- c) Distintiu d'identificació del ca d'assistència: el senyal que acredita oficialment un ca com a ca d'assistència d'acord amb el que estableix aquesta llei, i que és únic

⁴ Apartat modificat per la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1.

⁵ Lletra modificada per la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1.

- per a tots els tipus de ca d'assistència. Aquest distintiu s'ha de col·locar en un lloc visible de l'animal.
- d) Passaport per a cans: el document que es disposa en la Decisió de la Comissió Europea de 26 de novembre de 2003, per la qual s'estableix un model de passaport per als desplaçaments intracomunitaris de cans, moixos i fures, que conté les dades sanitàries i d'identificació de l'animal i les dades de la persona que n'és la propietària.
 - e) Persona propietària: la persona física o jurídica a qui pertany legalment el ca d'assistència.
 - f) Persona usuària: aquella persona amb qualsevol tipus de discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda que gaudeix dels serveis prestats per un ca d'assistència, oficialment reconegut i acreditat, i ensinistrat específicament per complir determinades funcions. Aquesta persona ha de tenir reconeguda la discapacitat o malaltia mitjançant el certificat oficial.⁶
 - g) Persona responsable: aquella persona que respon del compliment de les condicions higièniques i sanitàries del ca d'assistència i de les obligacions que preveu aquesta llei en relació amb els cans d'assistència. Concretament es considera persona responsable:
 - La persona propietària del ca, des del naixement fins a la mort de l'animal, mentre no sigui vigent cap contracte de cessió del ca d'assistència a un usuari, o bé al pare o a la mare o a qui n'exerceixi la tutoria legal en el cas de les persones menors d'edat o incapacitades.
 - La persona usuària del ca d'assistència o bé la persona que n'exerceixi la tutoria legal, en el cas de les persones menors d'edat o incapacitades, a partir del moment en què reben legalment la cessió de l'animal i mentre aquesta perduri.
 - h) Persona ensinistradora: la persona amb la qualificació professional adequada que educa i ensinistra un ca d'assistència per a l'acompliment de les diferents tasques que ha de dur a terme per donar el servei adequat a la persona usuària.
 - i) Agent de socialització: la persona que col·labora amb el centre d'ensinistrament en el procés d'educació i socialització del quissó i futur ca d'assistència.
 - j) Certificat de sanitat veterinar i cartilla de vacunació del ca: el document en què consten les vacunes administrades al ca al llarg de la seva vida, així com totes les dades exigibles i oficials de l'animal.
 - k) Unitat de vinculació: és la unitat legalment reconeguda formada per una persona usuària i el seu ca d'assistència.⁷

Article 3. Classificació⁸

Els cans d'assistència es classifiquen en els tipus següents:

- a) Ca de guia: el ca que és educat i ensinistrat per guiar una persona amb discapacitat visual, sigui total o parcial, o una persona que a més d'una discapacitat visual té una discapacitat auditiva.
- b) Ca de senyalització de sons: aquell ca educat i ensinistrat per avisar les *persones amb discapacitat* auditiva de diferents sons i indicar-los-en l'origen.

⁶ Lletres modificades per la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1.

⁷ Lletres afegides per la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1.

⁸ Lletres d) i e) afegides per la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1.

- c) Ca de servei: el ca educat i ensinistrat per prestar ajuda a les *persones amb discapacitat* física que no es poden valer per elles mateixes en les activitats de la vida diària, tant en l'entorn privat com en l'extern.
- d) Ca d'avís o alerta mèdica: el ca ensinistrat per avisar d'una alerta mèdica a persones que pateixen una discapacitat o crisis recurrents amb desconexió sensorial derivades d'una malaltia específica, com ara diabetis, epilèpsia o una altra malaltia orgànica, o d'alguna altra malaltia reconeguda d'acord amb la normativa sanitària aplicable.
- e) Ca per a persones amb trastorns de l'espectre autista: el ca ensinistrat per promoure l'autonomia personal de les persones usuàries mitjançant l'ajuda i l'assistència en les activitats de la vida diària, preservar la seva integritat física, controlar situacions d'emergència i guiar-les.

Article 4. Despeses econòmiques

L'exercici dels drets que reconeix aquesta llei no pot implicar, en cap cas, una despesa per aquest concepte per a la persona usuària del ca d'assistència, ni tampoc l'obligació d'haver de fer cap gestió suplementària injustificada.

Article 5. Centres d'ensinistrament

1. Per a la formació dels cans destinats a l'acompanyament, la conducció i l'auxili de les persones amb discapacitat o malaltia acreditada o oficialment reconeguda, els centres d'ensinistrament han de presentar davant la conselleria competent en matèria de serveis socials la declaració responsable corresponent. Una vegada realitzada la inspecció pertinent, s'entendrà reconegut. Aquest servei és d'àmbit suprainsular.⁹

2. Els requisits i les condicions que han de complir els centres d'ensinistrament de l'apartat anterior s'han de regular per decret.

El decret establirà, entre d'altres regulacions, que els centres d'ensinistrament tinguin espai físic suficient, especificació de la quantitat de personal mínim amb què s'ha de comptar i especificació de quina ha de ser la qualificació professional del personal.

3. Els ensinistradors dels centres i les escoles d'ensinistrament reconeguts oficialment tenen els mateixos drets que aquesta llei reconeix als usuaris de cans d'assistència i les obligacions previstes en l'apartat 3 de l'article 10 següent.

CAPÍTOL II DRETS I OBLIGACIONS

Article 6. Dret d'accés a l'entorn

1. La persona usuària d'un ca d'assistència té reconegut el dret d'accés a l'entorn acompanyat de l'animal, en els termes que estableix aquesta llei. Aquest dret no pot quedar limitat per l'exercici del dret d'admissió.

2. L'exercici del dret d'accés queda limitat exclusivament per les prescripcions d'aquesta llei.

3. El dret d'accés a l'entorn comporta la facultat de la persona usuària d'accedir a tots els llocs, locals, establiments, allotjaments, transports i espais públics o d'ús públic que

⁹ Apartat modificat per la Llei 1/2021, de 19 de febrer, esmentada en la nota 1.

determina l'article següent juntament amb el ca d'assistència i en condicions d'igualtat amb la resta dels ciutadans. Així mateix, aquest dret comprèn l'accés al món laboral i als llocs i espais privats d'ús col·lectiu, en els termes que preveuen els articles 11 i 12 d'aquesta llei.

4. El dret d'accés a l'entorn implica la circulació i la permanència en els llocs, espais i transports que determina l'article següent, així com la permanència constant del ca devora la persona usuària, sense impediments o interrupcions que en puguin impedir l'assistència correcta.

5. L'exercici del dret d'accés a l'entorn no es pot condicionar a l'atorgament de cap tipus de garantia per part de la persona usuària del ca d'assistència.

Article 7. Determinació dels llocs públics o d'ús públic

Als efectes del que estableix l'article anterior, els usuaris del ca d'assistència poden accedir, independentment de la titularitat pública o privada, als espais següents:

- a) Els que defineix la legislació urbanística viària aplicable en cada moment com a passos de vianants, per a vianants o de gaudi exclusiu per a vianants.
- b) Els llocs d'esbargiment a l'aire lliure, incloent-hi les platges, els parcs públics i els jardins.
- c) Els centres oficials de tot tipus i titularitat, l'accés als quals no estigui tancat al públic en general.
- d) Els establiments comercials i mercantils de qualsevol tipus.
- e) Els centres de serveis socials i sanitaris públics i privats.
- f) Els centres d'ensenyament de qualsevol grau i matèria, públics i privats.
- g) Les oficines i els despatxos dels professionals liberals.
- h) Les instal·lacions esportives, incloses les piscines fins el marge de la zona d'aigua.
- i) Els centres d'esplai i de temps lliure.
- j) Les residències, els centres i els clubs per a l'atenció de la gent gran.
- k) Els centres religiosos.
- l) Els museus i les sales d'exposicions o conferències.
- m) Els establiments hotelers, apartaments, balnearis, campaments, albergs, refugis i qualsevol altre establiment destinat en general a proporcionar, mitjançant un preu, habitació o residència a les persones.
- n) Els restaurants, els bars, les cafeteries, els parcs aquàtics, els parcs d'atraccions, els zoològics i qualsevol altre lloc o establiment obert al públic en què es presten serveis directament relacionats amb el turisme.
- o) Els ports i els aeroports, les estacions d'autocar i de tren, i les parades de vehicles lleugers de transport públic.
- p) Qualsevol transport col·lectiu d'ús públic de titularitat pública o d'ús públic de titularitat privada i els serveis urbans i interurbans de transports en vehicles lleugers, incloent-hi el servei de taxi.
- q) Espais naturals de protecció especial on es prohibeixi expressament l'accés amb cans.
- r) En general, qualsevol altre lloc, local o establiment d'ús públic o d'atenció al públic.

Article 8. Exercici del dret

1. El dret d'accés, circulació i permanència reconegut en l'article 1 d'aquesta llei implica la permanència il·limitada i constant del ca d'assistència devora la persona usuària. Aquest dret s'exceptua en cas de perill imminent greu per a terceres persones, per a la persona usuària o per a la mateixa integritat del ca d'assistència.

2. El dret d'accés, circulació i permanència en els transports es regeix per les consideracions següents:

- a) La persona usuària del ca té preferència en l'ús dels espais reservats per a *persones amb discapacitat* en els transports públics o d'ús públic, que són seients adjacents al passadís amb més espai lliure al voltant.
- b) En els serveis urbans i interurbans de transport d'automòbils lleugers el ca d'assistència ha d'anar preferentment en la part posterior del vehicle, als peus de la persona usuària.

No obstant això, a discreció de la persona usuària, pot ocupar el seient del davant amb el ca d'assistència als peus en els supòsits següents:

- En els trajectes de gran recorregut.
- Quan dos usuaris acompanyats pels cans d'assistència respectius viatgen junts.

En el cas dels taxis es permet, com a màxim, l'accés de dos usuaris amb cans d'assistència.

- c) En la resta de mitjans de transport terrestre, l'empresa titular, en funció de la capacitat del vehicle, pot limitar el nombre de cans d'assistència que hi poden accedir alhora.
- d) La persona usuària d'un ca d'assistència té preferència en l'ús de la llitera inferior quan utilitzi el servei de lliteres en els transports que disposen d'aquest servei. Per poder exercir aquest dret, s'ha de comunicar en el moment de la reserva del bitllet a la companyia de transports que correspongui.
- e) El ca d'assistència estarà exempt de pagar el bitllet corresponent a l'hora d'utilitzar un transport públic i privat.

Article 9. Limitacions del dret d'accés a l'entorn dels usuaris de cans d'assistència

1. La persona usuària no pot exercir el dret d'accés a l'entorn reconegut en aquesta llei en cas que es produeixi qualsevol de les circumstàncies següents:

- a) El ca d'assistència mostra signes evidents de malaltia, com ara deposicions diarreiques, secrecions anormals o ferides obertes.
- b) El ca d'assistència mostra signes evidents de manca d'higiene.
- c) L'existència d'una situació de risc imminent i greu per a la integritat física de la persona usuària del ca d'assistència o de terceres persones.

2. La denegació del dret d'accés a l'entorn als usuaris de cans d'assistència fonamentada en l'existència de qualsevol de les circumstàncies que determina l'apartat anterior, l'ha de fer en qualsevol cas la persona responsable del local, establiment o espai, la qual ha d'indicar a la persona usuària la causa que justifica la denegació i ho ha de fer constar per escrit.

3. El dret d'accés a l'entorn dels usuaris d'un ca d'assistència està prohibit en els espais següents:

- a) Les zones de manipulació d'aliments i d'accés exclusiu del personal de restaurants, bars, cafeteries i altres llocs destinats a la restauració.

- b) Els quiròfans, les sales de cures dels serveis d'urgències, els serveis de cures intensives o qualssevol altres serveis o àrees dels centres sanitaris en què s'hagi establert reglamentàriament aquesta limitació per la necessitat de garantir unes especials condicions higièniques.
- c) L'aigua de les piscines i dels parcs aquàtics.
- d) L'interior de les atraccions en els parcs d'atraccions.

Article 10. Obligacions de les persones usuàries, propietàries, ensinistradores i agents de socialització dels cans d'assistència

1. Les persones usuàries de cans d'assistència tenen les obligacions següents:
 - a) Complir les obligacions que estableix la normativa vigent de protecció d'animals que viuen en l'entorn humà i les que estableix l'article 15 d'aquesta llei, a més de mantenir-ne actualitzada tota la documentació.
 - b) Mantenir subscripta una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil per prevenir danys eventuais a terceres persones causats pel ca d'assistència.
 - c) Utilitzar el ca d'assistència exclusivament per al compliment de les funcions pròpies de l'ensinistrament.
 - d) Comunicar la desaparició de l'animal de manera immediata a l'ajuntament del municipi en què estigui censat el ca d'assistència, al Registre d'Identificació d'Animals de Companyia de les Illes Balears i, si escau, al centre d'ensinistrament que li va lliurar el ca.
 - e) Tenir en ordre la documentació exigible com a ca d'assistència. Aquesta documentació podrà ser sol·licitada per:
 - Els agents de l'autoritat estatal, autonòmica i local.
 - El personal de l'administració pública que determini la conselleria del Govern de les Illes Balears competent en matèria de serveis socials.
 - f) Mantenir el ca al seu costat, amb la subjecció que escaigui, en els llocs, establiments, allotjaments i transports especificats en l'article 7 anterior.
 - g) Complir i respectar les normes d'higiene i seguretat en les vies i els llocs públics o d'ús públic, dins les possibilitats de la persona usuària, d'acord amb el que estableixen les ordenances municipals corresponents.
 - h) Diàriament es facilitaràn descans i exercici físic als cans.

2. La persona propietària del ca d'assistència resta subjecta a les obligacions que determinen les lletres a) i b) de l'apartat 1 anterior amb relació als cans que s'ensinistren. Si la cobertura de la pòlissa d'assegurança que la persona usuària del ca d'assistència té subscripta encara és operativa, no cal subscriure'n cap altra.

3. Les persones ensinistradores i les agents de socialització dels centres d'ensinistrament de cans d'assistència són les responsables de complir les obligacions determinades en les lletres f) i g) de l'apartat 1 anterior, respecte dels cans propietat del centre d'ensinistrament mentre es trobin en fase d'ensinistrament i de socialització.

Article 11. Dret d'accés de les persones usuàries al món laboral

1. La persona usuària d'un ca d'assistència no pot ser discriminada en els processos de selecció laboral ni en el compliment de la seva tasca professional, en els termes que preveu la legislació de l'Estat.

2. En el seu lloc de treball, la persona usuària té dret a mantenir el ca d'assistència al seu costat i en tot moment.

3. Així mateix, la persona usuària té dret a accedir amb el ca a tots els espais de l'empresa, l'organització o l'administració en què dugui a terme la seva tasca professional, en les mateixes condicions que la resta de professionals i amb les úniques restriccions que preveu aquesta llei.

Article 12. Dret d'accés a llocs i espais privats d'ús col·lectiu

1. El dret d'accés a l'entorn reconegut en aquesta llei s'estén a aquells llocs, espais i instal·lacions de titularitat privada però d'ús col·lectiu als quals la persona usuària del ca d'assistència tingui accés en virtut de la seva condició de propietària, arrendatària, sòcia, particip o per qualsevol altre títol que l'habiliti per utilitzar-lo.

En tot cas, queden inclosos en aquest dret d'accés:

- a) Les zones i instal·lacions comunes dels edificis, les finques o les urbanitzacions en règim de propietat horitzontal, copropietat o aprofitament per torns, així com les dels immobles destinats a allotjament turístic.
- b) Les dependències i instal·lacions de clubs, societats recreatives i qualssevol entitats titulars d'activitats esportives, culturals, turístiques, d'oci i temps lliure o anàlogues, obertes a l'ús dels seus socis, associats o membres.
- c) Els espais de titularitat privada en què es desenvolupin activitats culturals, educatives, d'oci i temps lliure o anàlogues organitzades per entitats privades, quan la participació quedi oberta al públic en general o a un col·lectiu genèric de persones.

2. Les condicions generals d'accés de la persona usuària del ca d'assistència a aquest tipus d'espais es regeixen pels estatuts, els reglaments o les normes reguladores del seu ús, i no hi és d'aplicació cap prohibició o restricció sobre l'accés amb animals que s'hi contenguin, i s'ha de garantir la utilització de l'espai en condicions d'igualtat amb la resta d'usuaris. En l'exercici del dret d'accés s'han d'aplicar les normes que contenen els articles 8, 9 i 10 d'aquesta llei.

CAPÍTOL III

PROCEDIMENT DE RECONeixEMENT, DE SUSPENSió I DE PÈRDUA

Article 13. Reconeixement

1. El reconeixement de la condició de ca d'assistència s'inicia amb la sol·licitud de la persona usuària i/o propietària, dirigida al consell insular que correspongui d'acord amb l'àmbit territorial, la qual ha de justificar que el ca compleix els requisits següents:

- a) Que ha estat ensinistrat per a les finalitats específiques i adequades a la discapacitat o malaltia, oficialment reconeguda, de la persona usuària a la qual ha d'assistir el ca. Aquest requisit s'ha d'acreditar mitjançant un certificat del centre d'ensinistrament.
- b) Que compleix la normativa sanitària i de protecció dels animals que viuen en l'entorn humà i les condicions sanitàries específiques que recull l'article 15 d'aquesta llei, com també que disposa de la documentació que ho acredita així.
- c) Que està vinculat a un treball d'assistència i a la persona usuària que l'empra per a les finalitats que preveu aquesta llei. El primer requisit s'ha d'acreditar mitjançant un certificat del centre d'ensinistrament i el segon requisit mitjançant la declaració responsable de la persona usuària.
- d) Que està identificat i inscrit en el registre oficial segons la normativa vigent.

- e) Que ajuda a pal·liar els efectes de la *discapacitat* o malaltia de la persona usuària. Aquest requisit s'ha d'acreditar mitjançant un certificat del centre d'ensinistrament.
- f) Que disposa d'una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil per prevenir danys eventuais a terceres persones causats pel ca d'assistència, fins al límit de cobertura de la responsabilitat civil que determini l'òrgan competent.

2. El reconeixement com a ca d'assistència, sempre que es mantenguin les condicions i es compleixin els requisits per obtenir-lo, és indefinit, es manté durant tota la vida de l'animal i té validesa en tot l'àmbit de les Illes Balears.

Article 14. Identificació dels cans d'assistència

1. El ca d'assistència, a més d'estar identificat d'acord amb la normativa vigent, ha de dur el distintiu oficial corresponent, de manera que es vegi. El contingut del distintiu oficial corresponent, que ha d'incloure, en tot cas, les dades del ca i de la persona usuària, s'ha d'establir reglamentàriament.

2. La documentació bàsica que ha de tenir un ca d'assistència és:

- Un carnet que l'identifiqui com a ca d'assistència.
- Un distintiu de caràcter oficial.

El format d'ambdós documents serà el determinat per la conselleria competent en matèria de serveis socials del Govern de les Illes Balears.

Article 15. Condicions sanitàries específiques per als cans d'assistència

1. Els cans d'assistència s'han de mantenir en les millors condicions de salut, especialment enfront de les zoonosis, per tal d'evitar riscos a les persones que conviuen en el seu entorn. A més a més, els cans d'assistència han de complir les condicions següents:

- a) Estar esterilitzats per evitar els efectes dels canvis de nivells hormonals.
- b) Estar sotmesos a tots els tractaments obligatoris que les autoritats sanitàries competents determinin segons la situació epidemiològica en cada moment.
- c) Rebre els tractaments contra paràsits interns i externs, amb la periodicitat necessària, i sempre seguint les indicacions d'un veterinari, així com les vacunacions contra agents patògens, especialment la leptospirosi.
- d) No patir malalties transmissibles a les persones. En cas que un diagnòstic veterinari determini la presència d'una zoonosi, s'ha de seguir el tractament complet que hagi prescrit un professional o, si no n'hi ha, s'han d'aplicar les mesures necessàries per evitar un risc de transmissió per a les persones.
- e) Presentar unes bones condicions higièniques que comportin un aspecte saludable i net.
- f) La revisió sanitària del ca per acreditar el compliment del que estableix aquest article s'ha de dur a terme d'acord amb la normativa vigent.

2. El responsable del compliment de les condicions higièniques i sanitàries a què estan sotmesos els cans d'assistència és la persona responsable definida en l'article 2 d'aquesta llei.

3. Correspon a la persona propietària del ca d'assistència dur-ne a terme l'esterilització a què fa referència la lletra a) de l'apartat 1 anterior abans de cedir-lo a la persona usuària.

4. L'acreditació de les condicions que detalla l'apartat anterior s'ha de fer mitjançant una certificació veterinària.

5. En qualsevol moment, l'òrgan competent pot requerir la persona responsable del ca d'assistència perquè acrediti el compliment de les condicions higièniques i sanitàries.

6. El passaport per a cans s'ha de mantenir actualitzat amb les actuacions veterinàries obligatòries.

Article 16. Suspensió de la condició de ca d'assistència

1. El consell insular corresponent ha de disposar la suspensió de la condició de ca d'assistència si es produeix alguna de les circumstàncies següents:

- a) El ca d'assistència manifesta incapacitat temporal per poder dur a terme la seva funció.
- b) El ca d'assistència no compleix les condicions sanitàries i de protecció dels animals que viuen en l'entorn humà i les condicions sanitàries que estableix l'article anterior.
- c) La persona usuària i/o propietària no té subscrita la pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil del ca d'assistència que determina l'apartat 1 de l'article 13 d'aquesta llei.
- d) Hi ha un perill greu i imminent per a la persona usuària, per a una tercera persona o per al ca.
- e) S'evidencien maltractaments sobre el ca, sancionats per resolució administrativa o sentència judicial, d'acord amb la Llei 1/1992, de 8 d'abril, de protecció dels animals que viuen en l'entorn humà, i amb la resta de normativa aplicable.

2. La suspensió de la condició de ca d'assistència s'acorda amb la tramitació prèvia de l'expedient contradictori en què hi ha d'haver audiència a la persona usuària i, si escau, a la persona propietària del ca.

3. Si el procediment de suspensió de la condició de ca d'assistència s'inicia per una de les causes indicades en les lletres a) o b) de l'apartat 1 anterior, és necessari l'informe del veterinari que du el control sanitari de l'animal.

4. La resolució de suspensió de la condició de ca d'assistència s'ha de notificar a la persona usuària i, si escau, a la persona propietària.

5. L'òrgan competent ha de resoldre deixar sense efecte la resolució de suspensió de la condició de ca d'assistència en els supòsits següents:

- a) Si la persona usuària i/o propietària aporta el certificat veterinari acreditatiu del compliment de les condicions sanitàries, en el cas de les lletres a) i b) de l'apartat 1 anterior.
- b) Si la persona usuària i/o propietària aporta una còpia de la pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil, en el cas de la lletra c) de l'apartat 1 anterior.

6. Aquesta resolució s'ha de notificar a les mateixes persones a les quals es va notificar la resolució de suspensió temporal de la condició de ca d'assistència.

Article 17. Pèrdua de la condició de ca d'assistència

1. El ca d'assistència pot perdre la seva condició per qualsevol dels motius següents:

- a) La mort de l'animal, certificada pel veterinari.
- b) La renúncia expressa i escrita de la persona usuària, o del pare o la mare o de la persona que n'exerceix la tutela legal en el cas de les persones menors d'edat o incapacitades.

- c) La incapacitat definitiva de l'animal per al compliment de les funcions per a les quals se'l va ensinistrar, acreditada per un veterinari o per un instructor d'un centre d'ensinistrament.
- d) Haver causat danys a persones o animals, sempre que per sentència ferma s'hagi declarat que el ca ha causat aquests danys. Des del moment en què s'hagi produït l'agressió el responsable ha d'adoptar les mesures preventives adients per evitar-ne d'altres.

2. El mateix òrgan que en va resoldre el reconeixement ha de declarar la pèrdua de la condició de ca d'assistència, amb la instrucció prèvia, si escau, de l'expedient contradictori, en què s'ha de donar audiència a la persona usuària i, si n'és el cas, a la persona propietària del ca.

Article 18. Efectes de les resolucions de suspensió i de pèrdua de la condició de ca d'assistència

1. La resolució de suspensió comporta la retirada temporal del carnet oficial i del distintiu del ca, mentre que la resolució de pèrdua de la condició de ca d'assistència comporta la retirada definitiva del carnet oficial i del distintiu, així com la pèrdua dels drets que aquest reconeixement suposa.

2. Les resolucions de suspensió i de pèrdua de la condició de ca d'assistència són immediatament executives, sens perjudici dels recursos que siguin procedents.

3. La persona usuària del ca, una vegada acordada la suspensió de la condició de ca d'assistència, no pot exercir el dret d'accés a l'entorn juntament amb l'animal.

CAPÍTOL IV RÈGIM SANCIONADOR

Article 19. Infraccions

En la matèria objecte d'aquesta llei, constitueixen infraccions administratives els incompliments o les inobservances que s'hi tipifiquen. Aquests comportaments se sancionen d'acord amb el que disposa aquesta llei.

Article 20. Subjectes responsables

1. Són subjectes responsables de les infraccions tipificades en aquesta llei les persones que en són les autores.

2. Són autores de les infraccions les persones físiques o jurídiques que duen a terme les actuacions i els fets tipificats en aquesta llei, conjuntament o per mitjà d'una altra persona de la qual se serveixen com a instrument, excepte en els casos d'obediència laboral deguda.

3. Així mateix, se'n consideren autores les següents:

- a) Les persones que cooperin en l'execució amb algun acte sense el qual no s'hauria efectuat.
- b) Les persones físiques o jurídiques que organitzin o explotin realment les activitats i els establiments, les persones titulars de la llicència corresponent o, si escau, les responsables de l'entitat pública o privada titular del servei, quan incompleixin el deure de prevenir que una altra persona cometi les infraccions tipificades en aquesta llei.

Article 21. Classificació de les infraccions

1. Les infraccions que estableix aquesta llei es classifiquen en lleus, greus i molt greus.
2. Són infraccions lleus:
 - a) Les simples inobservances de les disposicions que contenen aquesta llei i la normativa de desplegament que no causin un perjudici greu i que no estiguin tipificades com a falta greu o molt greu, així com totes aquelles conductes tendents a dificultar l'exercici dels drets reconeguts en la normativa esmentada.
 - b) L'exigència de manera arbitrària o irraonable de la presentació de la documentació acreditativa de la condició de ca d'assistència, així com l'exigència de condicions addicionals a les indicades en aquesta llei.
 - c) L'incompliment de qualsevol de les obligacions que estableix l'article 10 d'aquesta llei.
3. Constitueixen infraccions greus:
 - a) Impedir l'accés, la circulació i la permanència de les persones usuàries d'un ca d'assistència que hi vagin acompanyades a qualsevol lloc públic o d'ús públic dels que defineix l'article 7 d'aquesta llei, quan aquests llocs siguin de titularitat privada.
 - b) Cobrar despeses derivades de l'accés dels cans d'assistència en els termes indicats en aquesta llei.
 - c) Utilitzar de manera fraudulenta el distintiu d'identificació de ca d'assistència per a un ca que no té aquest reconeixement.
 - d) Emprar de forma fraudulenta el ca d'assistència sense ser-ne la persona usuària.
 - e) Usar el ca després que l'òrgan competent hagi resolt la pèrdua de la condició de ca d'assistència.
 - f) Cometre tres faltes lleus, amb imposició d'una sanció per resolució ferma, en el període d'un any.
4. Constitueixen infraccions molt greus:
 - a) Impedir l'accés, la circulació i la permanència de les persones usuàries del ca d'assistència que hi vagin acompanyades a qualsevol lloc públic o d'ús públic dels que defineix l'article 7 d'aquesta llei, quan aquests llocs siguin de titularitat pública.
 - b) Impedir el dret d'accés al món laboral de la persona usuària del ca d'assistència, i vulnerar d'aquesta manera les disposicions de l'article 11 d'aquesta llei.
 - c) Impedir el dret d'accés de la persona usuària del ca d'assistència a qualssevol dels llocs o espais de titularitat privada i ús col·lectiu que preveu l'article 12 d'aquesta llei, i vulnerar-ne així les disposicions.
 - d) Privar de manera intencionada una persona usuària del seu ca d'assistència, quan aquest fet no constitueixi una infracció penal.
 - e) No haver presentat el centre d'ensinistrament la declaració responsable que preveu l'article 5 d'aquesta llei.
 - f) Incomplir el centre d'ensinistrament els requisits i les condicions prevists reglamentàriament.
 - g) Cometre tres faltes greus, amb imposició d'una sanció per resolució ferma, en el període d'un any.
 - h) Maltractar a un ca d'assistència quan quedi acreditat de forma fefaent.

Article 22. Sancions

1. Les infraccions lleus se sancionen amb una multa de 90 euros fins a 300 euros.
2. Les infraccions greus se sancionen amb una multa de 300,01 euros fins a 3.000 euros.
3. Les infraccions molt greus se sancionen amb una multa de 3.000,01 euros fins a 12.000 euros.
4. En les infraccions molt greus que preveuen les lletres e) i f) de l'apartat 4 de l'article 21 anterior també es poden acumular les sancions següents:
 - a) La suspensió temporal, total o parcial, del servei que presta el centre d'ensinistrament per un període màxim d'un any.
 - b) El cessament definitiu, total o parcial, del servei que presta el centre d'ensinistrament, que du implícita la revocació del reconeixement que preveu l'article 5 d'aquesta llei.

Article 23. Afectació del producte de les sancions

El producte obtingut de les sancions pecuniàries imposades d'acord amb aquesta llei queda afectat al finançament de les actuacions de l'administració.

Article 24. Graduació de les sancions

La determinació de la quantia de la sanció ha d'atendre el principi de proporcionalitat, i s'han de tenir en compte especialment el grau de culpabilitat i d'intencionalitat, la naturalesa dels perjudicis causats, el risc generat, així com la reincidència i la reiteració.

Als efectes d'aquesta llei, hi ha reincidència quan es comet en el termini d'un any més d'una infracció de la mateixa naturalesa, sempre que s'hagi declarat així per resolució ferma. Hi ha reiteració quan es dictin tres resolucions fermes per la comissió d'infraccions de naturalesa diferent dins el període de dos anys.

Article 25. Òrgans competents

La instrucció i la resolució dels expedients sancionadors per les infraccions tipificades en les lletres e) i f) de l'apartat 4 de l'article 21 d'aquesta llei per als centres d'ensinistrament corresponen a la conselleria competent en matèria de serveis socials.

La instrucció i la resolució dels expedients sancionadors per la resta d'infraccions tipificades en aquesta llei corresponen als consells insulars d'acord amb l'àmbit territorial en què hagi tingut lloc la infracció.

Article 26. Procediment aplicable

El procediment aplicable per a l'exercici de la potestat sancionadora que regula aquesta llei és el que es preveu amb caràcter general per a l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, sens perjudici que es pugui regular reglamentàriament un procediment específic per a cada consell insular en el seu àmbit d'actuació.

Article 27. Prescripció d'infraccions i sancions

1. Les infraccions prescriuen als dos anys, a l'any o als sis mesos, segons si es tracta, respectivament, de les tipificades com a molt greus, greus o lleus.

2. Les sancions prescriuen als dos anys, a l'any o als sis mesos, segons si es tracta, respectivament, de les corresponents a infraccions tipificades com a molt greus, greus o lleus.

3. El termini de prescripció de les infraccions és comptador a partir del dia en què s'ha comès la infracció. N'interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de la persona interessada, del procediment sancionador, i es reprèn el termini de prescripció si l'expedient sancionador està paralitzat durant més d'un mes per una causa no imputable a la persona presumpta responsable.

4. El termini de prescripció de les sancions comença a comptar a partir de l'endemà en què esdevé ferma la resolució per la qual s'imposa la sanció. N'interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de la persona interessada, del procediment d'execució, i en torna a començar el termini si el procediment d'execució està paralitzat durant més d'un mes per una causa no imputable a la persona infractora.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Campanyes informatives

A fi d'aconseguir que la integració social de les persones amb deficiències visuals o amb *discapacitat* acompanyades de ca d'assistència sigui total i efectiva, les administracions públiques competents de les Illes Balears han de promoure i dur a terme campanyes informatives orientades de manera especial a sectors com ara l'hostaleria, el comerç, el transport i els serveis públics, i d'altres educatives dirigides a la població en general.

Disposició addicional segona. Reconeixement de cans d'assistència de fora de l'àmbit de les Illes Balears

1. En els supòsits d'estada temporal d'usuaris de cans d'assistència no residents a les Illes Balears, són vàlids el reconeixement d'aquesta condició i el distintiu atorgat per l'administració pública concedent.

2. Els usuaris de cans d'assistència que tinguin reconeguts els cans en una altra administració autonòmica o en un altre país de conformitat amb les normes que regeixen en el seu lloc de procedència i que estableixin la seva residència legal a les Illes Balears, han d'obtenir el reconeixement segons el procediment que estableix aquesta llei, sens perjudici del que estableix la disposició addicional tercera següent.

3. Les persones residents a les Illes Balears que adquireixin el ca d'assistència en una altra comunitat autònoma o en un altre país queden subjectes a l'obligació que estableix l'apartat 2 anterior, sens perjudici del que estableix la disposició addicional tercera següent.

Disposició addicional tercera. Reconeixement dels cans de guia

1. Els cans de guia ensinistrats per les unitats de la Fundació ONCE del Ca Guia (FOPG) o els ensinistrats o adquirits a institucions internacionals reconegudes i atorgats als usuaris per l'Organització Nacional de Cecs d'Espanya (ONCE) tenen automàticament reconeguda la condició de ca d'assistència.

2. El règim de reconeixement directe per reciprocitat o equivalència s'ha de determinar reglamentàriament.

Disposició addicional quarta. Creació del Registre de Centres d'Ensinistrament

En el moment que sigui oportú, es crearà el Registre de Centres d'Ensinistrament i quedarà vinculat a allò que determini l'administració competent en serveis socials.

Disposició addicional cinquena. Suport a la qualificació professional d'ensinistrament de cans d'assistència

El departament competent en matèria de qualificacions professionals ha de donar suport a la qualificació professional d'ensinistrament de cans d'assistència.

Disposició addicional sisena. Adaptació del catàleg de barreres arquitectòniques

El Govern de les Illes Balears adaptarà el catàleg de barreres arquitectòniques d'acord amb la mobilitat dels cans d'assistència.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Adaptació a la nova normativa

Les persones propietàries i/o usuàries d'altres tipus de cans d'assistència existents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei han d'adequar-los, en el termini d'un any, a les condicions que estableix aquesta llei perquè se'ls pugui ratificar la condició de ca d'assistència.

Disposició transitòria segona. Adaptació de les ordenances municipals

Les administracions locals de les Illes Balears, en el termini d'un any comptador des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, han d'adequar les ordenances municipals a les disposicions que conté.

Disposició transitòria tercera. Expedients en tràmit

Els procediments de reconeixement, suspensió i pèrdua de la condició de cans d'assistència, així com els procediments sancionadors iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, s'han de tramitar i resoldre d'acord amb la normativa vigent en el moment d'iniciar-se. Únicament respecte dels expedients sancionadors, s'ha de tenir en compte la normativa més beneficiosa per a la persona infractora.

Disposició transitòria quarta. Normativa sobre la documentació oficial

El Govern de les Illes Balears, a través de la conselleria competent en matèria de serveis socials, en el termini màxim de 18 mesos elaborarà la normativa que reguli la documentació oficial que recull l'article 14 d'aquesta llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única. Normes que es deroguen

Queden derogades la Llei 5/1999, de 31 de març, de cans de guia de les Illes Balears, i totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin a aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Potestat reglamentària

1. Es faculta el Govern de les Illes Balears i els consells insulars per dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per desplegar i aplicar aquesta llei, dins l'àmbit de les competències respectives.

2. El Govern de les Illes Balears, a proposta del titular de la conselleria competent en matèria de serveis socials, ha d'aprovar en el termini d'un any des que entri en vigor aquesta llei el decret que desplegui els requisits i les condicions que han de complir els centres d'ensinistrament.

Disposició final segona. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.